

glas zrnja

Glasilovne organizacije
ISKRA Industrija baterij ZMAJ

Številka 7-9
JULIJ-SEPTEMBER 1987, leto XXII

Neuspešni rezultati poslovanja v letošnjem prvem polletju

DO Zmaj je poslovanje I. polletja zaključila z izgubo 945 milijonov din, kar pomeni nadaljnje slabšanje že nekaj let trajajočega nezadovoljivega stanja. Tak rezultat je bil dosežen, kljub 14 % povečanju proizvodnje in 76 % povečanju konvertibilnega izvoza. Glavni vzroki so v močnem zaostajanju prodajnih cen baterij za rastjo materialnih stroškov, znižanju obsega domače prodaje, visokih stroških za obresti in letošnje leto uvedeni revalorizaciji obratnih sredstev.

Proizvodne kapacitete v prvem polletju kljub visokemu povečanju števila izdelanih baterij niso bile v celoti izkoriščene. To velja predvsem za TOZD Baterije, ki se je v drugem kvartalu, zaradi usmeritve v znižanje zalog in sezonskih nihanj, srečevala s problemom nezasedenosti in prerazporejanja delavcev tudi izven delovne organizacije. Nasprotno, je nov izvozni program zračno depolarizacijskih baterij TOZD Specialne baterije omogočil polno zaposlenost.

Obseg domače prodaje je v letošnjem prvem polletju za 14 % manjši od primerljivega obdobja 1986. Zaradi administrativnega zadrževanja, so naše cene več kot polovico zaostajale za rastjo troštevila inflacije, kar je veliko premalo za uspešno poslovanje. Zato je ena glavnih nalog strokovnih služb v II. polletju doseči vskladitev prodajnih cen s stroški in povečanje tržnega deleža domače prodaje na raven iz preteklih let.

Mnogo uspešnejše od domače prodaje je v prvem polletju potekal konvertibilni izvoz, ki je z doseženim milijonom dolarjev za 76 % presegel lanskoletnega. Žal dohodkovna uspešnost izvoza ni taka, da bi lahko bistveneje prispevala k dohodkovni uspešnosti. Pozitivna stran visokega izvoza je, da je bila

s tem omogočena dobra preskrbljenost z uvoznimi reprodukcijskimi materiali. Skupni uvoz je skoraj polovico manjši od izvoza in je tako dosežena pokritost uvoza z izvozom 196 %.

Na razvojno tehničnem področju poteka predvsem nadaljevanje del na projektih hermetizacije baterij, uvedbe redne proizvodnje litijevih baterij in uvedbi signalno varnostnih baterij. Iz teh projektov najuspešnejše poteka delo na osvajanju zračno depolarizacijskih baterij 4 PF 100 in 6 AS 4, ki že daje nadpovprečne rezultate v izvozu.

V okviru nalog sanacijskega programa teče za naše razmere široko zastavljena investicijska dejavnost, ki zahteva precejšnje angažiranje sredstev. Tako je bila v I. polletju zaključena montaža suhe sobe za litijevo proizvodnjo in plačani avansi za nadaljno avtomatizacijo te proizvodnje. V zaključni fazi je izdelava 26 strojev za hermetizacijo okroglih baterij, nabavljena je sodobna kontrolna oprema. V teku je realizacija pogodbe o zakupu sodobne razvojno raziskovalne opreme in linij za proizvodnjo celic iz uvoza s triletnim odplačilom.

Povečanje investicij, brezobrestnega kreditiranja kupcev, neplačanih terjatev in premalo doseženega dohodka je povzročilo močno poslabšanje likvidnosti delovne organizacije. To je že povzročilo občasne motnje v poslovanju, ki jih lahko zmanjšamo samo s povečanjem obračanja zalog in prilagoditve poslovanja danim možnostim. Obračanje zalog v primerjavi s preteklim obdobjem je že izboljšano kar velja predvsem pri gotovih izdelkih, katerih zaloge so znižane do minimalne višine.

Finančni rezultat poslovanja je zaradi v uvodu navedenih vzrokov nezadovoljiv, če ne celo kritičen za nadaljnje poslovanje delovne organizacije. Celotnega prihodka smo v prvem polletju dosegli 2,67 milijarde din ali 45 % več od primerljivega lanskega obdobja. Materialni stroški so pri tem porasli za 97 % in znašajo 1,97 milijarde din. K temu moramo prišteti še 420 milijonov revalorizacijskih stroškov. Tako je ustvarjen minimalen dohodek v višini 95,2 milijona din. Pri tem nobena od temeljnih organizacij ni s celotnim prihodkom pokrila porabljenih sredstev in znaša izkazana izguba v TOZD Baterije 617,6 milijona din ter v TOZD Specialne baterije 327,4 milijona din.

Čisti osebni dohodek na delavca znaša 164.364 din in s tem močno zaostaja za povprečjem SOZD Iskre oziroma republike Slovenije. Kljub temu je potrebno v skladu z zakonom zagotoviti sanatorja, če hočemo obdržati realno vrednost dosežene višine. To je bilo do tega trenutka že uspešno rešeno na ravni SOZD ISKRE.

Za zaključek moramo ugotoviti, da se kriza delovne organizacije, ki je nastala predvsem zaradi dolgotrajne administrativne omejevalne politike cen naših izdelkov in zmanjševanja obsega domače prodaje še nadalje pogloblja. Glede na podaljšanje odloka o administrativnem omejevanju cen se bo izguba v III. kvartalu še povečala. Svoj del dodatno prispeva tudi počasno uvajanje novih izdelkov, ki je povezano z investicijami v proizvodnjo. Potrebno bi bilo zagotoviti tudi večjo pomoč strokovnih služb SOZD Iskra kot jo je čutili v tem za DO Zmaj težkem obdobju. R.Č.

Osební dohodki

vzporedno z izvajanjem predsanacijskega programa

Deseti dan v mesecu je bil nekoč "plačilni" dan in ni bilo prime-ra, da bi kdaj zapozneli. Kasne-je smo si ga uspeli raztegniti v tistih mesecih, ko je bil vpliv praznikov na redno delo izrazit in si tako pravočasno izdelali letni koledar izplačilnih dni in ga objavili v našem glasilu. Letos smo ta dogovor prelomili in premaknili nakazila za osebne dohodke na petnajstega v mesecu. Zakaj in ali bo to stalna praksa?

Žal je vprašanje postavljeno na koncu, to je pri delitvi, ne pa na začetku težav, ki tarejo Zmaj. Vendar tudi če pričnem s koncem je bistvo odgovora na začetku. V odgovor na to, vedno aktualno vprašanje, moram najprej nave-sti na kratko trenutno zakono-dajo na področju delitve osebnih dohodkov, ki velja za Zmaj oz. delovne organizacije v izgubi.

V skladu z Zakonom o sanaciji in prenehanju organizacij zdru-ženega dela sme temeljna orga-nizacija ki je v predsanacijskem oz. sanacijskem postopku iz-plačati 80 % povprečnega mese-čnega bruto osebnega dohodka na delavca v tej organizaciji za predhodno leto, povečanega za odstotek rasti povprečja živ-ljenskih stroškov v obračunskem obdobju v primerjavi s povpre-čjem življenskih stroškov v predhodnem letu v SFRJ. Za Zmaj je edina možna in izvedljiva izjema za izplačilo višjih osebnih dohodkov, če si pridobi

nepovratna sredstva iz sredstev rezerv sanatorja v višini razli-ke od izplačanih osebnih dohod-kov do, z zakonom dovoljenih oseb-nih dohodkov za izgubarje.

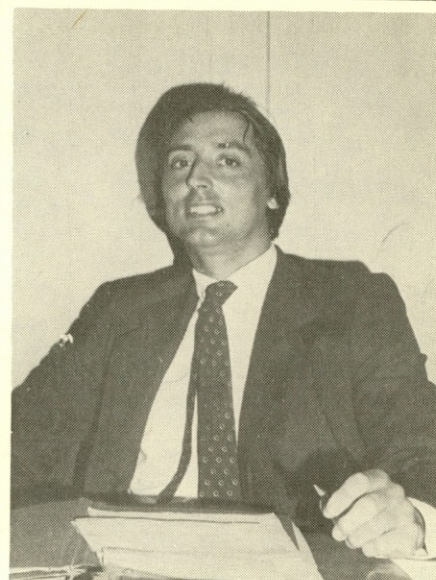
Problema pri izplačilu osebnih dohodkov v Zmaju sta dva:

- likvidnost in z njo tesno povezana
- izguba.

Zmaj je predložil predsanacijski program v SOZD Iskra in Iskra Banko, na osnovi katerega bo za tretji kvartal zagotavljala Iskra Banka kot sanator nepovra-tna sredstva rezerv za izplači-lo osebnih dohodkov, v višini najmanj obsoječega relativnega nivoja. To pomeni, da bodo oseb-ni dohodki vsaj obdržali rela-tivni nivo v Iskri, ne pa da se bodo še zniževali v odnosu na osebne dohodke ostalih v Iskri. Pogoji sanatorja pa je, da bo vsak mesec sproti odobril zahte-vano razliko in to s pogojem, da bo Zmaj dosledno izvrševal postavljeni predsanacijski pro-gram in mesečno poročal o iz-vršenih nalogah iz predsanacijskega programa.

Tu pa smo že na začetku pro-blema.

V predsanacijskem programu ugo-tavljamo, da je eden glavnih vzrokov za izgubo v štiri-letnem administriranju cen ba-terij na eni strani, po drugi strani pa ugotavljamo tudi no-tranje rezerve, ki so v elabora-

DEREANI Tomaž, po poklicu di-plomirani ekonomist, nazadnje v Iskra Banki kot vodja službe dolgorečnega združevanja sred-stev, je 17. avgusta 1987 prev-zel dela in naloge direktorja finančnega področja v Zmaju.

tu podrobno razdelane, predvi-deni sanacijski ukrepi z roki in nosilci, za odpravo notranjih slabosti.

Glede na postavljeno vprašanje ne bi sedaj delal postopka predsanacijskega programa, ki ga vsi dobro poznamo. Moram pa opozoriti, da v primeru, da bo ta program ostal le na papirju, ker ga je pač zahtevala družba oz. Zakon o sanaciji, banke, Služba družbenega knjigovodstva, ne pa da bo akcijski program vseh delavcev na čelu z vsemi vodstvenimi in vodilnimi struk-turami, potem Zmaj v izhodišč-nem kontekstu, da ostaja proiz-vajalec baterij, nima perspek-tive.

T.Dereani

Uspešen izid referenduma in nadomestnih volitev

V četrtek 24. septembra 1987 smo se na referendumu izjasnili za sprejem Sprememb in dopolnitev nekaterih samoupravnih aktov, o katerih smo predtem razpravljali na številnih sestankih. Isti dan smo izvedli tudi nado-mestne volitve delegatov v samo-upravne organe zaradi odhoda ne-katerih sodelavcev iz naše delov-ne organizacije. Izvoljeni so bili:

Delavski svet DO:
KOKALJ Janez

Delavski svet DSSS:
GERMŠEK Simona
MAYER Marijan

Delavski svet TOZD Baterije:
MARGETIČ Miodrag

Samoupravna delavska kontr.DSSS:
ORLANDIČ Edina
KARANOVIČ Breda

Disciplinska komisija DSSS:
FARTEK Oto

Razdelitev nalogov za vpis osebnega dohodka na hranilno knjižico bo:

15. oktober
13. november
15. december
15. januar 1988

Opomba: V slučaju spremembe sistema nagrajevanja se rokovnik lahko korigira.

Gospodarjenje na ostrini noža

O doseženi in naraščajoči izgubi, o razliki med lanskimi in letošnjimi programiranimi rešitvami ter o izvajanju 5 letnih razvojnih načrtih smo v letošnjem letu na številnih sestankih poslušali izčrpne informacije in pojasnila in ne moremo se pritoževati, da s celotno situacijo ne bi bili temeljito seznanjeni. Kljub vsemu in s poudarkom na teži pisane besede smo oblikovali tri vprašanja, na katera je odgovoril direktor delovne organizacije ZMAJ Vlado Podlogar.

Lanski polletni uspeh (poslovni) je bil ugoden, letošnje polletje pa že tolikšna izguba. Kako je to mogoče.

Najprej nekaj besed o lanskem polletnem rezultatu poslovanja. Lansko prvo polletje smo zaključili z rezultatom, ki ga navadno imenujemo "pozitivna ničla", saj smo ustvarili akumulacijo, ki je dosegla le 0,7 % celotnega prihodka. Ta akumulacija je bila izdvojena v rezervni sklad, medtem ko poslovnega sklada nismo ustvarili. Res pa je, da je bil ta rezultat, glede na zaključni račun leta 1985, precejšen napredek in nam je omogočil mirnejše delo na nalogah, ki smo

si jih zastavili. Prav tako tak rezultat velja za dokaj ugodnega v današnjih časih, ko smo se v družbi navzeli filozofije "preživetja", ko menimo da je rezultat dober, če le ni izgube. Vendar pa tak rezultat pomeni gospodarjenje na ostrini noža. Kar pogledjmo! Če bi bila porabljena sredstva, to je stroški poslovanja, večji za 1 % bi bili brez akumulacije, če bi bili osebni dohodki večji za 4,5 % bi bili prav tako brez akumulacije, podobnih primerjav je še veliko.

Seveda je vsaka delovna organizacija, ki gospodari na robu, izredno občutljiva na spre-

membe pogojev gospodarjenja, še posebno na razmerje med cenami proizvodnje in cenami svojih izdelkov. V našem primeru so se razmere slabšale vse od lanskega polletja, tako da smo le z največjimi napor ostali na "pozitivni ničli", v letošnjem letu pa so nas stroški dobesedno povozili. Menim, da o nastali situaciji najbolj zgovorno pričča diagram primerjave cen baterij z rastjo inflacije.

Kot kaže se skokovite inflacije zavedamo vsi, razen zveznih organov, ki odobravajo povišanja cen baterij, kako si naj sicer razlagamo njihovo ravnanje na cenovnem področju. Žal je njihova pozicija taka, da lahko nastopajo z argumentom moči in na njih moč argumentov nimamo nikakršnega vpliva in so bila vsa naša argumentirana dokazovanja o nesmiselnosti ukrepov neposredne kontrole cen baterij le bob ob steno. Resnično ne morem razumeti, da nekateri očitno mislijo, da so baterije tako pomembne za standard prebivalstva, da je potrebno njihove cene držati daleč pod nivojem inflacije, obenem pa se lahko cene oblek, obutve, celo nekaterim vrstam kruha oblikujejo prosto.

Sicer pa, ali ni to najbolj kričeč primer birokratskega ukrepanja, o čemer zadnje čase toliko govorimo v naši družbi, saj tisti ki odloča o cenah naših izdelkov za svoje slabe odločitve ne nosi nobene odgovornosti, medtem ko se moramo mi v Zmaju soočiti z vsemi nega-

Za povečano prodajo

Predstavitev naših proizvodov v obliki daljšega enodnevnega razgovora s komercialisti, prodajalci in trafikanti v prvi polovici septembra v Srbiji je le nadaljevanje propagandno - prodajne akcije, kakršne smo že opisali in zadnja teh je bila letošnje pomlad v Osijeku.

V hotelu "Centroturist" v Nišu se je zbralo okrog 60 udeležencev seminarja s področja Aleksinca, Soko Banje, Knjažev-

ca, Svrljiga, Bele Palanke, Pirota in Niša. Drugi seminar pa je bil v Leskovcu. Udeležilo se ga je 45 udeležencev v glavnem iz Leskovškega področja.

Osebni stiki z neposrednimi prodajalci naših izdelkov so po oceni organizatorjev bili na pričakovani ravni in upati je, da se bo prodaja na teh področjih znatno izboljšala.

tivnimi posledicami, pa če smo zanje krivi ali ne.

K poslabšanju rezultatov je nedvomno pripomogla tudi zmanjšana prodaja na domačem trgu, prav tako se ni izboljšal dohodkovni položaj izvoznikov, čeprav je resolucija za letošnje leto to napovedovala, k vsemu temu pa se je priključil tudi nov obračunski sistem. Zlasti boleč je bil izpad prodaje na domačem trgu, saj nam je ta izpad poslabšal tudi obračanje zalog, tako repromateriala kot izdelkov samih, znižala se je stopnja izkoriščenosti kapacitet, povečala pa zadolženost delovne organizacije.

To so torej glavni vzroki zakaj je naš poslovni rezultat ob polletju tak, sicer smo pa o tem veliko govorili že pri obravnavanju polletnih rezultatov in ob sprejemanju predsanacijskega programa.

Leto 1985 smo zaključili z izgubo, lani (1986) v marcu smo na delavskem svetu sprejeli sklep o uvedbi sanacijskega programa, ki je bil sprejet do 1.6.1986.

V čem je razlika med lanskim sanacijskim in letošnjim predsanacijskim programom.

Res je, da smo lani v mesecu maju sprejeli sanacijski program, ki smo ga tudi izvajali z dokajšnjim uspehom, razen v eni glavitni točki. Cen izdelkov

nismo uspeli držati na nivoju porasta produkcijskih stroškov, o čemer sva že govorila. Zaradi tega je predsanacijski program po eni strani nadaljevanje sanacijskega programa s tem, da so vanj vnešene vse spremembe, ki so v tem času nastale in jih ob sestavljanju sanacijskega programa nismo poznali. Nedvomno so novi zakoni od deviznega do obračunskega prinesli marsikaj novega, čemur smo se v predsanacijskem programu prilagodili. Prav tako smo se prilagodili zmanjšanim možnostim za večje širitve programa (gumbaste baterije), nekatere projekte smo upočasnili, druge pa pospešili. Z večjo ostrino smo v predsanacijskem programu tudi izpostavili izkoriščanje notranjih rezerv, od gospodarjenja z zalogami, do kadrovske problematike in sistema nagrajevanja. Po tej strani je pač predsanacijski program različen od sanacijskega.

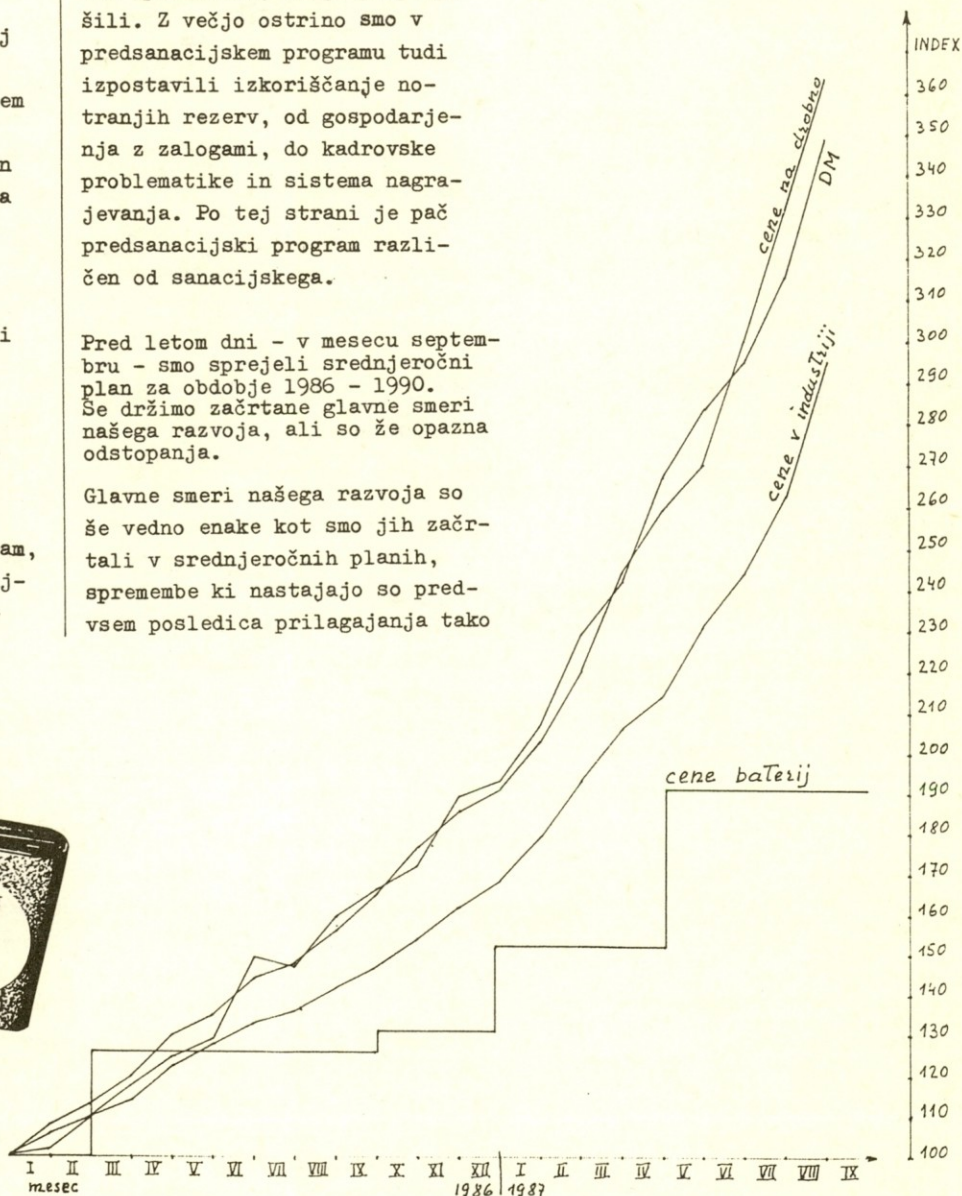
Pred letom dni - v mesecu septembru - smo sprejeli srednjeročni plan za obdobje 1986 - 1990. Se držimo načrtane glavne smeri našega razvoja, ali so že opazna odstopanja.

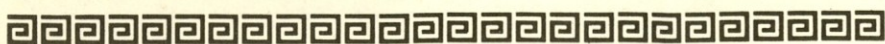
Glavne smeri našega razvoja so še vedno enake kot smo jih načrtali v srednjeročnih planih, spremembe ki nastajajo so predvsem posledica prilagajanja tako

naši situaciji, kot ekonomskim ukrepom, ki nam jih diktira država. Taka prilagajanja so povsem normalna stvar, še posebno to velja za naše razmere, saj se tudi globalni zakoni, ki urejajo izredno pomembne zadeve hitro menjajo, kar vsekakor vpliva in mora vplivati na naša ravnanja. Upam, da spremembe raznih zakonov, ki so še napovedane, od Zakona o združenem delu dalje, ne bodo naših predpostavk iz lanskega leta, ko smo sprejemali srednjeročni program, tako spremenile, da bo potrebno menjati tudi ta akt.

Primerjava rasti cen in tečaja DM v obdobju januar 1986 - avgust 1987

Več poudarka kvaliteti vhodnih materialov

GANTAR Veronika, po poklicu ekonomist in z večletnimi izkušnjami iz vodenja nabavne dejavnosti se je zaposlila v Zmaju 16. aprila letos, ko je prevzela dela in naloge direktorja nabavne službe.

Idejno si zamišljam koncept urejene nabave z vidika količin, dinamike količin, cen in kakovosti repromateriala. O vsakem izmed ključnih elementov, bi želela povedati nekaj svojih misli. Kupljeni repromaterial in storitve predstavljajo v večini industrij tovrstne branže od 50 do 70 % vseh izdatkov podjetja. Torej je prva in temeljna skrb načrtovati nabavo po količinah in času ter dosegati z dobavitelji dolgoročne pogodbene odnose, ki tako načrtovano nabavo tudi zagotavljajo. Pri tem moramo izredno bdeti nad dinamiko porabe materialov, da ne pride do prekomernih ali preuranjenih zalog, kar v obeh primerih pomeni za delovno organizacijo izgubo v smislu kapitala ali pa zastojev v proizvodnji.

V večini primerov pa se nabavna dejavnost ne sme in ne more končati s tem, da je oskrbela programirane količine surovin v programiranem roku ob minimalnih stroških. Nabava mora svojo dejavnost kvalitetno dvigniti na raven, da zna oskrbeti tudi kakovostne surovine in repromaterialne. Kako si to zamišljam?

Vsak material je v svojem najosnovnejšem opisu podan s trgovskim imenom, včasih s šifro, kodo, kar pa zadostuje samo za manipulacije v smislu papirjev. Če hočemo zagotoviti tudi kontinuirano kakovost materialov, potem je potrebno podati vsakemu materialu njegov rojstni list ali strokovno "standard kakovosti". Standard kakovosti je tisti temeljni dokument v katerem so naznačeni vsi bistveni tehnični parametri, ki so nujni pogoj in zahteva danega proizvodnega procesa. Ta dokument v urejenih sredinah izdelajo v sektorju za tehnologijo, kakovost in razvoj. Naloga nabave je, da te standarde kvalitete vsebinsko dobro prouči, da zna dobavitelju pokazati pomembnost posameznih tehničnih zahtevkov ter da z njim v pogodbi dogovori kakovost repromateriala kot jo ta dokument predpisuje.

Tovrstno prizadevanje, da se vsem repromaterialom da rojstni list v smislu standardov kvalitete, da se z vsemi dobavitelji doseže sporazumni nadzor nad kakovostjo bo ena mojih temeljnih prizadevanj v bodoče in moj željni prispevek k porastu kvalitete v proizvodnji naše delovne organizacije.

V. Gantar

Projekt CEOKA mora polno zaživeti

Celovito obvladovanje kakovosti (CEOKA) je projekt, ki teče ob projektih HEBA, LIBA, SIBA, ALBA. Ljudje so polno angažirani na njih, upam pa si trditi, da slednji štirje projekti ne bodo polno zaživel, če ne bo zaživel tudi projekt CEOKA. Ker pa ni moj namen razpravljati o ostalih projektih, bom povedal nekaj več o projektu CEOKA.

Za začetek naj povem to, da ne zahteva nobenega dodatnega vlaganja kapitala ali povečanja števila delavcev. Zahteva pa

nekaj, kar je ponekod samo po sebi umevno, drugod pa ne: organiziramo delo po sektorjih in medsektorsko (TOZD, DSSS) ni pa izvajanja te organizacije. Za to pa morajo biti angažirani vsi zaposleni.

Napak bi me razumeli, če bi trdili, da sem dejal, da organizacije dela ni in da niso angažirani vsi zaposleni. Vendar nam velikost napak in pa njihovo vsakdanje število kažeta na našo organiziranost ter angažiranost. Polovico delovnega časa pa prebijemo v odpravljanju napak in sprejemanju navidezno dobrih kompromisnih rešitev, ki odpravijo napako na enem koncu,

povzročijo pa jo drugje. Posledice pa se kažejo v tem, da imamo vse manj časa za redno delo, ki ga opravimo zato le na pol in to polovičarsko opravljeno delo je vir novih napak. Ta začaran krog je potrebno prekiniti, če ne zlepa pa zgrda.

Karikirano bi lahko dejal, da je splošen odgovor, ko se da komu delovna zadolžitev: "Nimam časa, popravljam napake". Na sestanek, kamo skličeš določeno skupino ljudi s temo "Organiziranost dela" jih pride polovica, na sestanke s temo "Napake" pa vsi razpravljajo o odpravljanju posledic napak - napake pa so vedno iste. Stroj

Kupili smo računalniško merilno opremo

Konec avgusta smo dobili v hišo računalniško merilno opremo Hewlett Packard v skupni vrednosti 60.000 USA dolarjev. Posamezne pozicije smo izbrali glede na naše potrebe skupaj s predstavnikom delovne organizacije Hermes. Obseg opreme nam omogoča, da izdelamo 3 merilne sisteme. Dva sta namenjena za potrebe obeh TOZD, eden pa bo deloval v sklopu razširjene merilnice v Področju kontrole kakovosti.

Komplet za potrebe TOZD je sestavljen iz računalnika HP 71, digitalnega voltmetra in dis-

dela slabo, strojnik pa odpravlja napako na drugem stroju. Določene stvari ne delamo tako kot so napisane, če so že napisane. Vsi samoupravni sporazumi so napisani in redno ažurirani; organizacijski predpisi ter tehnična dokumentacija pa je izpred 5, 10 ali 15 let ali pa je ni. Živo je ustno izročilo, pa še to moraš zapisati, ker se sčasoma tako spremeni, da nima nič skupnega z originalom. Celo to se čuje da so plače slabe in da za takšno plačo "delaš", misliš pa ne.

Projekt CEOKA ponuja metodologijo za odpravo prej opisane stanja in ni garancije za njegovo izvajanje, če ne bodo imeli vsi časa za njegovo izvajanje. Redki posamezniki, ki pa slučajno ne bodo zmogli dela pa najbrž niso pravi ljudje na pravih mestih. Če vas s tem zapisom nisem uspel vsaj pripraviti k temu, da začnete razmišljati ali bi pa vseeno imeli čas za delo na projektu CEOKA, pa jaz nisem pravi za vodjo projekta, saj sem zastavil projekt z napako in vam kradem čas.

Silvo Hajdinjak

kovne enote. Z njim bomo izvajali serijske meritve električnih parametrov baterij v proizvodnji, obdelavo meritev ter zapis.

Komplet za potrebe merilnice pa nam omogoča povečanje njenih kapacitet za 765 merilnih mest in bo krmiljen z računalnikom HP 310. Na ta način bomo lahko meritve, ki smo jih do sedaj izvajali ročno (4 R 25, 6 AS 4, litijeve baterije, ...) tekle pod nadzorom računalnika. Ves sistem v merilnici je tako zastavljen, da bo sam računalnik večino časa na voljo ostalim uporabnikom skupaj z računalniškimi programi, ki so prišli v okviru opreme (statistika, projektno upravljanje, Picture perfect, Tech Uriter).

Pripomniti velja, da je potrebno, da bo ves sistem deloval, kot je zamišljeno, izdelati še elektromehanski del ter računalniški program za vodenje meritev. To

ni mogoče kupiti že izdelano in ker mi sami nimamo strokovnjakov, smo se povezali z zunanjimi sodelavci in je delo na osnutku že v teku. V normalnih razmerah bi morala biti ta dela že opravljena. Glede na to, da pa je bilo ob naročilu preveč neznank (ali bo odobren uvoz, ali bomo imeli tedaj denar in kdaj bo vse to), sem ocenil, da je manjša škoda, če opravimo dodatna dela z nekaj mesečno zamudo, kot pa da jih opravimo pravočasno, naročena oprema pa pride z zamudo ali pa sploh ne.

In za kaj smo kupili vse skupaj? V proizvodnji se da opaziti, da so "merilne" naprave vse bolj nezanesljive ter da odpovedujejo, merilni rezultati pa se ne zajemajo. S tema dvema sistemoma ne bomo nadomestili vseh, sta pa začetek. V merilnici pa je vedno premalo merilnih mest za vse vzorce, obseg ročnih meritev je vse večji, obdelava njihovih rezultatov pa predolga. Pa tudi stara se obstoječa merilnica, kljub posegom ki so bili izvedeni zadnje čase (računalniško vodenje) in raje napravimo dva testa kot enega, da smo sigurni v rezultate.

Silvo Hajdinjak

Izostanki z dela zaradi bolezni

Delavci Zmaja smo v prvem polletju 1987 zaradi bolezni, poškodb in nege izostali 6,47 % oz. natančno za 1 % več kot znana ljubljansko povprečje. Če pogledamo diagram izostankov zadnjih pet let lahko za TOZD Baterije ugotovimo, da so izostanki v prvem polletju vedno višji kot v drugem. Tako so v prvih polletjih bolniške enakomerno padale od 9,89 % v 1983 letu na najnižjih 8,33 % v prvem polletju letošnjega leta, kot tudi v vseh drugih polletjih. V TOZD Baterije delavci najbolj izostajajo v marcu in decembru, tako je tudi največ izostankov v I. in IV. trimesečju. Letos je bilo prvič več odsotnosti v aprilu, maju in juniju. Pričakovati je visoko odsotnost v septembru, ki je tem višja, kolikor so kolektivni dopusti nižji. Izjema so tudi izostanki v prvem polletju 1985, ki so z 10,40 % odsotnostjo dosegli svoj vrh. Takrat je bilo veliko nezadovoljstva zaradi novega vrednotenja del in nalog in prekinitev dela.

V TOZD Specialne baterije so bolezenski izostanki po najvišji 7,21 % odsotnosti v prvem polletju 1984 zaradi invalidske upokojitve 3 delavcev lepo padale, vendar so se v drugem polletju 1986 nekoliko dvignile in sedaj padle na 5,17 %. Zaradi obratne obratne ambulate bi bilo pričakovati tudi do 1 % nižji rezultat, vendar je bilo letos v prvem polletju precej poškodb in v primerjavi s prvim polletjem 1986 še enkrat večja nega. Nekaj bolniške pa gre na račun nezadovoljstva, saj je bilo letos v drugem trimesečju več odsotnih, čeprav so sicer prva trimesečja višja, posebno v juniju, ko so izostali delavci kar 60 % več kot lani. V DSSS so bile bolniške prejšnjih let veliko previsoke za neproizvodno dejavnost in so idealnih 2,12 % dosegle v prvem polletju 1986, ko so bili delavci zaradi

novega vodstva zopet bolj zavzeti za delo, letošnje prvo polletje pa so dosegli 3,82 % odsotnost z dela zaradi bolezni.

V delovni organizaciji so izostanki, ki so bili v prvih polletjih vedno višji, od 7,94 % v prvem polletju 1983, lepo padli, bili najnižji z 6,12 % v prvem polletju 1986 in letos narasli za 0,55 %. V drugih polletjih so od 7,66 % v 1983 letu, do drugega polletja 1985 padli kar za več kot 2 % in se v drugem polletju 1986 zopet povečali na 6,26 %, tak procent pa zaradi visokih izostankov v septembru pričakujemo tudi letos.

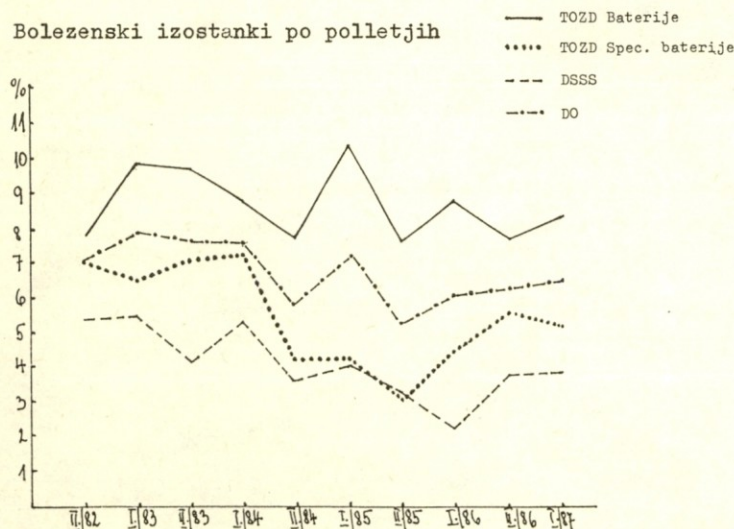
Za znižanje izostankov z dela zaradi bolezni bo potrebno v prihodnje zopet posvetiti veliko pozornost sodelovanju z zdravstveno službo, individualni obravnavi delavcev, ki veliko izostajajo, ter ne le preventivnim pregledom (letos samo v TOZD Baterije 101 periodični pregled) ampak predvsem ukrepom na podlagi te-teh prekinjenemu preventivnemu letovanju in klimatskemu zdravljenju ter analizi invalidov oz. delavcev z zmanjšano delovno sposobnostjo.

Pred tremi leti so člani samoupravne delavske kontrole TOZD Baterije predlagali krajši kolektivni dopust, kar je imelo pozitivne posledice, saj so imeli npr. v juliju in avgustu 1984 za 68 % manj izgubljenih ur zaradi bolezni kot sicer. Tako je letos zaradi podaljšanega kolektivnega dopusta v maju, v tretjem trimesečju pričakovati v TOZD Baterije višje izostanke, nekoliko pa se bodo povečali tudi zaradi povečanega obsega dela v septembru.

V TOZD Specialne baterije so bili letos v drugem trimesečju izostanki z dela zaradi bolezni kar za 38 % višji od tistih v istem obdobju lani, doslej neraziskano, pa so se nenormalno povečali v juliju, saj so bili skoraj tako visoki kot lani v celem tretjem trimesečju.

Tudi v delovni skupnosti ni prave discipline, vse preveč je izhodov vseh vrst, učinkoviti delovni čas je slabo izkoriščen, sestanki dokaj slabo pripravljeni in predolgi.

Bolezni izostanki po polletjih

Za zmanjšanje absentizma je pomembna tudi osveščenost delavcev, natančna evidenca prisotnosti in dosledno izvajanje disciplinskih ukrepov. Pomembno je nadaljnje urejanje delovnega okolja in določitev del in nalog za mladoletne, nosečnice, delavce z zmanjšano delovno sposobnostjo in invalide.

Pri absentizmu gre za interakcijo med pogoji, ki jih delovna organizacija nudi ter stališči in motivi delavca. Delavci, razen tistih z daljšo delovno dobo, ne čutijo več prave pripadnosti delovnemu kolektivu, kjer jih skrbi socialna varnost. Tudi zato, vendar ne le zato, jih veliko odhaja, nekateri med njimi pa si prej privoščijo še nekoliko daljši oddih. Včasih si tisti, ki pridejo namesto njih kaj hitro premislijo in po istem postopku zapustijo delovno organizacijo. Torej je zelo pomembno planiranje tako kadrov, kot proizvodnje.

Delavci morajo imeti občutek varnosti, zaupanje v vodilne in vodstvene delavce in strokovne službe, dobro morajo biti informirani, kajti v tem kaj jih čaka, kaj se natančno pričakuje od njih, ne le danes, jutri, ampak tudi pojutrišnjem. Nekaj jih dela preveč, veliko premalo, nekaj jih je pri tem delu uspešnih, drugi ne, dobivajo pa enako plačilo. Videli bomo ali smo urebili dohodkovne odnose in nagrajevanje po delu tako, da bo lahko priden in prizadeven delavec s pravičnim plačilom dostojno živel, ob boljšem, ustvarjalnem delu pa napredoval.

Tudi odnosi med nami niso več taki, kot so bili v časih tovarištva, organizacija dela bi bila lahko boljša, usmerjena naj bi bila k točno določenemu cilju.

V ponedeljek 21. septembra smo pred TV Dnevnikom v ZRNU slišali napotke o uporabi signalne baterijske svetilke na cesti. Zaradi pomanjkanja prostora v tem glasilu bomo več tega objavili prihodnjici in prav tako tudi seznam letošnjih udeležencev v naših počitniških zmogljivostih.

Izgovori na res žalostna družbeno dogajanja nam ne bodo pomagali, saj za naše težave niso krivi le širši družbeni dejavniki v daljšem časovnem obdobju, kot sta že septembra 1985 ugotovila oba naša delavska sveta, ampak tudi in predvsem mi sami znotraj naše delovne organizacije. Družbenopolitične organizacije in sindikat bi si morali bolj prizadevati, da poiščejo vzroke nezadovoljstva in konfliktnih situacij, torej vzroke subjektivne narave, ki delavca ovirajo pri delu in na katere je mogoče vplivati brez večjih ekonomskih vlaganj, zgolj z ustreznim pristopom in boljšo organizacijo dela.

Povsem razumljivo je, da slabši življenjski pogoji v veliki meri pogojujejo visoko odsotnost: materialna ogroženost, slabe stanovanjske razmere, ki slabo vplivajo na zdravstveno stanje delavcev in njihovih družinskih članov, problem varstva otrok. Tudi nizka izobrazbena struktura ter nekoliko slabše delovne navade delavcev iz drugih republik, predvsem pa njihova visoka frustracijska toleranca povečujejo izostanke.

Vzrokov za dokaj visoke izostanke zaradi dela nezmožnosti je torej veliko, vendar največ zavisi od delavca samega - od tega kako se počuti pri delu, kaj dela in kako je motiviran za delo. Poznamo veliko starejših delavcev in delavcev, katerih zdravstveno stanje ni najboljšo, pa vendar ne izostajajo z dela, veliko pa je mladih, ki so velikokrat dela nezmožni (?). Lagodno življenje nekaterih in njihov beg v bolniško ob prizadevanju in delu večine ne more in sme biti edini izhod za naš in tudi njihov jutri. B. Karanovič

V soboto 26. septembra je bil v organizaciji sindikata Zmajev PIKNIK v Gostinci pri Zalogu. Udeležba je bila tokrat izredno skromna, slišati pa je bilo veliko prijetnih spominov in zadovoljstva, kar tudi slabo vreme ni skazilo.

Tone Orožim prejel Iskrino nagrado

Tone Orožim iz naše delovne organizacije je ob letošnjem Dnevu Iskre 4. julija prejel nagrado ISKRE za pomembne dosežke pri razvoju samoupravljanja in družbeno-političnih dejavnosti v SOZD Iskra. O tem dogodku smo bili obširneje obveščeni iz glasila ISKRA, zato v našem glasilu objavljamo le utemeljitev.

Tone Orožim se je v delovno organizacijo Iskra Zmaj zaposlil leta 1972 kot samostojni komercialist. Od prvega dne aktivno deluje v samoupravnih organih, družbeno-političnih organizacijah in raznih komisijah, tako v delovni organizaciji in SOZD Iskra, kot tudi v Skupščini občine Ljubljana - Šiška in Krajevni skupnosti, kjer prebiva.

Vodil je vrsto samoupravnih organov, vključno z delavskim svetom delovne organizacije. Med drugim je bil tudi sekretar OOKZ, sedaj pa aktivno in tvorno deluje kot predsednik Zveze borcev SOZD Iskra. Med drugim je tudi delegat občinske konference zbora združenega dela Skupščine občine Ljubljana - Šiška in delegat zbora za Mestno konferenco združenega dela.

Tone Orožim velja med sodelavci za politično izjemno aktivnega in načelnega tovariša, ki ne odneha v težavah, ki zna voditi, svetovati in pomagati.

Za svoje požrtvovalno delo je prejel tudi Red dela z zlatim vencem.

Iz glasila ISKRA
od 13. julija 1987

Upokojili so se ...

Orožim Anton

Organizator ekonomske propagande in v zadnjem obdobju samostojni komercialist prodaje Orožim Tone se je starostno upokojil 30. junija letos. V Zmaju se je zaposlil 17. aprila leta 1972 potem, ko je uspešno opravil nalogo "Afirmacija 9 voltnih baterij SUPER tovarne ZMAJ na področju Jugoslavije.

Dober tovariš, uspešen strokovni delavec in aktiven oblikovalec različnih akcij in izvajalec nalog so njegove osnovne značilnosti, za katere je leta 1983 prejel v naši delovni organizaciji posebno priznanje, letos pa tudi Iskrino nagrado ter leta 1980 državno odlikovanje v kraju bivanja.

Duša Štefanija

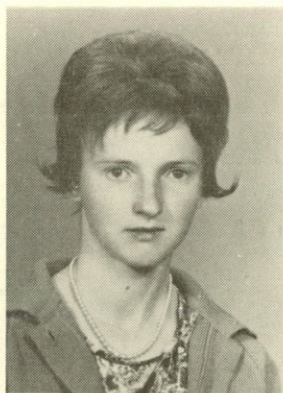
Duša Štefanija, izdelovalka baterij, ki se je upokojila predčasno 27. junija letos, pa po svojem delovnem stažu spada med najstarejše Zmajeve sodelavke. Le slabe tri mesece po ustanovitvi šentviškega obrata se je zaposlila 14. avgusta 1956 in le malo je manjkalo, da bi si po

10 letih dela morala iskati zaposlitev drugje. Med posebne dogodke namreč spada odločitev delavskega sveta od 20. maja 1966, da se zaradi zmanjšane obsega dela v oddelku montaže svetilk preneha delo za 9 delavk. Med temi je bila tudi Duša Štefanija. Odpoved delovnega razmerja je bila sicer preklicana že čez mesec dni in za krajši čas je bila premeščena v ljubljanski Zmaj. In potem je nanese tako, da je ostala v Zmaju še nadaljnjih 21 let.

Jerin Andreja

Batis Ana

Bilo ji je 19 let, ko se je zaposlila v naši tovarni leta 1964, v proizvodnji pri pokrivanju ploščatih baterij.

Kaj hitro pa je bilo konec mladostnega veselja do življenja, ko je prišlo do težkega obolenja ledvice. In ko ji je začela odpovedovati še druga, se je invalidsko upokojila 17. oktobra leta 1974.

Batis Ana je napolnila le dobrih deset let delovne dobe v Zmaju. Ostala je doma v družbi dveh hčerk in svojo boleznijo. Vsak drugi dan je hodila v Klinični center na dializo. Bolezen jo je mučila in izmučila do kraja konca letošnjega junija.

Umrla je mlada, kot se je mlada tudi upokojila in kot je mlada na sliki iz tistega časa, ko smo jo sprejeli v svojo delovno sredino... in takšno bomo ohranili v naših spominih.

Jerin Marija se je v TOZD Specialne baterije zaposlila 1. septembra 1973 kot proizvodna delavka pri baterijah 2R 10 na delovnih operacijah robljenje in merjenje. Sicer pa je opravljala še različna dela z odločbo "izdelovalka baterij" do letošnjega poletja, ko se je 28. junija predčasno upokojila.

Satler Justina

Satler Justina se je zaposlila v naši delovni organizaciji 4. maja leta 1976 in sicer kot snazilka obratnih prostorov. Konec leta 1979 je pričela delati v proizvodnji z nazivom "proizvodna delavka". Čedalje pogostejši in daljši izostanki z dela zaradi bolezni so jo privedli do invalidske upokojitve 19. junija letos in tako je postala s 33 leti v družbi Zmajevih upokojencev najmlajša.

Število zaposlenih

TOZD Baterije Ljubljana

moških	81
žensk	138
Skupaj	219

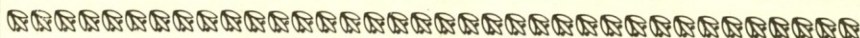
TOZD Specialne baterije

moških	49
žensk	88
Skupaj	137

Delovna skupnost

moških	48
žensk	53
Skupaj	101

Dne 31. avgusta 1987 je bilo v delovni organizaciji Zmaj skupaj 457 zaposlenih, od tega 178 moških in 279 žensk.

Rojstni dan praznujejo...

oktober

Svetlana ŠMIGIĆ
Zmago VRHOVEC
Stanislava FORTUNA
Zofija KARLOVČEC
Marija KOČIŠ
Miodrag KOSTADINVIĆ
Ludvik CENCELJ
Boris KUŽELJ
Frančiška KELVIŠAR
Ljubica NASTIĆ
Krista VUKOVIĆ
Marija FAJDIGA
Darko CVETKO
Franc ŠTRUS
Zlata HVALA
Ljubica MILIČIČ
Leon KERŠIČ
Jožica PLANINŠEK
Marija ŠTRUS
Anka DJURIĆ
Branimir BLOKAR
Mara SLADOJEVIĆ
Alojzija AMBROŽ
Draga BABIČ
Marija REGVAR
Mara ĐORĐEVIĆ
Alojz KRISTAN
Anton GERDINA
Svetozar KOPANJA
Vesna PRIMC
Katarina PANCAR
Olga IKIĆ
Janez OBAL
Jože ANŽLOVAR

november

Milko JURAS
Branislava ZADRAŽNIK
Dragica GLIGOROVSKA
Anica RADINKOVIĆ
Irena BEDENK
Anton MARKELJ
Anica RETAR
Emilijan KANC
Miodrag MARGETIĆ
Senka ĐUZELIĆ
Amalija FLIS
Tomaž OGRIN
Nada SOTOŠEK
Janez MEDVED
Stanka MILOVIĆ
Nasuf ŠALJA
Emica KOVAČ
Mira KRAJNJANOVIĆ
Nuška RUS
Jože HREN
Fani GORIŠEK
Blanka JELEN
Oto FARTEK
Nežka LAVRIČ
Lizika STERNAD
Jožefa ROBIDA
Jože DREMELJ
Janja TURŠIČ
Ivanka SETNIKAR
Slavko ANTONČIČ
Amalija KRALJ
Naza MAJETIĆ
Blanka BOGATAJ
Albin ERJAVEC
Bogomir PRIMC
Breda KARANOVIC

Iskrene čestitke

Nekaj posebnega je, ko se zavedaš, da si se rodil na današnji dan pred 50 leti in to je dogodek srečanja z Abrahamom, ki ga nekateri tudi prikrijejo, drugi pa s ponosom izražajo občutje zadovoljstva. Še posebej to velja za Vero SIRNIK, ki dela v baterijski proizvodnji že od 16. januarja 1956.

Posnetek pa je z dne 11. septembra letos, ob njeni 50 letnici rojstva s šopkom in čestitkami na delovnem mestu v TOZD Baterije.

prišli - odšli

V mesecu JUNIJU so bili sprejeti v delovno razmerje:

ROUS Nina, knjigovodja v DSSS, dne 1.6.1987,

BARANJA Jožica, pomočnik kuharja za določen čas v počitniškem domu Bašanija, dne 15.6.1987,

BARANJA Mladen, natakhar za določen čas v počitniškem domu Bašanija, dne 15.6.1987,

PALALIĆ Milja, točajka za določen čas v počitniškem domu Bašanija, dne 15.6.1987,

MOSTAR Boštjan, ključavničar v TOZD Specialne baterije, dne 24.6.1987.

V mesecu JUNIJU so prekinili delovno razmerje:

DUŠA Štefaniya, izdelovalka baterij v TOZD Specialne baterije, dne 27.6.1987 (upokojitev),

JERIN Andreja, izdelovalka baterij v TOZD Specialne baterije, dne 28.6.1987 (upokojitev),

OROŽIM Anton, samostojni komercialist prodaja v DSSS, dne 28.6.1987 (upokojitev)

SATLER Justina, izdelovalka baterij v TOZD Baterije, dne 19.6.1987 (upokojitev),

ŠKRJANEC Renata, vodja knjigovodstva OD v DSSS, dne 14.6.1987,

BLAZNIK Nadja, procesni tehnolog v TOZD Baterije, dne 30.6.1987,

Zapoznalo septembrsko glasilo

V času, ko bi moralo glasilo že iziti, smo ga oddali šele v tiskarno. Ni naključje za zapoznelost. Namenoma smo to storili zato, ker v mesecu oktobru glasila ne bo. - ZAKAJ? -

Priče smo pogostim in skokovitim podražitvam, katerim tudi tiskarske storitve niso izvzete. Medletne podražitve so vplivale na prekoračitve naših planiranih sredstev in kot je pričakovati, bo do konca leta še slabše. Dan pred zaključkom redakcije tega glasila je prišla napoved za že drugo letošnje podražitev tiskanja in tako bo en izvod glasila po 10 mesecih od podpisa pogodbe dražji kar za 185 odstotkov...!? - Zato naslednje glasilo izide konec meseca novembra. -Ur.

MIKELJ Marinka, izdelovalka baterij v TOZD Specialne baterije, dne 15.6.1987,

CERNČEVIĆ Mile, izdelovalec baterij v TOZD Baterije, dne 17.6.1987.

V mesecu JULIJU so bili sprejeti v delovno razmerje:

GREBENAR Suzana, pomočnik kuharja za določen čas v počitniškem domu Bašanija, dne 1.7.1987,

KLEMENČIĆ Marija, administrator v TOZD Specialne baterije dne 20.7.1987,

RUS Bojan, pripravnik - ključavničar za določen čas v TOZD Specialne baterije dne 20.7.1987.

V mesecu JULIJU so prekinili delovno razmerje:

KOSTREVC Danica, izdelovalka baterij v TOZD Baterije, dne 5.7.1987,

KAMENČIĆ Hanka, izdelovalka baterij v TOZD Baterije, dne 6.7.1987,

BOŠKAN Radojka, referent plačilnega prometa v DSSS, dne 22.7.1987,

DŽURLIĆ Senadin, transportni delavec v TOZD Baterije dne 20.6.1987.

V mesecu AVGUSTU so bili sprejeti v delovno razmerje:

BOŠKAN Radojka, referent plačilnega prometa v skupnih službah dne 16.8.1987,

KASTELIĆ Alojzija, ključavničar - pripravnik za določen čas v TOZD Specialne baterije dne 3.8.1987,

BREGAR Stane, transportni delavec v TOZD Specialne baterije dne 3.8.1987,

AMBROŽ Daniel, ključavničar - pripravnik v TOZD Baterije, dne 17.8.1987,

DEREANI Tomaž, direktor finančnega področja, dne 17.8.1987.

V mesecu AVGUSTU so prekinili delovno razmerje:

POJE Zdravko, strojevodja v TOZD Baterije, dne 2.8.87,

BULJAT Martin, transportni delavec v TOZD Baterije, dne 2.8.1987,

**REDAKCIJO GLASILA
SMO ZAKLJUČILI
29.septembra**

"GLAS ZMAJA" izdaja mesečno v nakladi 550 izvodov delovna organizacija ISKRA - Industrija baterij ZMAJ . sol.o. Ljubljana, Stegne številka 23. Glasilo ureja uredniški odbor. Odgovorni urednik: Mayer Marijan. Tiska tiskarna LJUBLJANA. Oproščeno prometnega davka po pristojnem sklepu št. 421-1/73.

NIKOLIĆ Miroslav, upravni delavec v DSSS, dne 10.8.87,

GREGOREC Franci, konstruktor II, v DSSS dne 17.8.1987,

OVEN Marko, procesni tehnolog v TOZD Baterije, dne 30.8.1987,

VIDIČ Vera, izdelovalka baterij v TOZD Baterije dne 31.8.1987,

PETAČ Marija, vodja finančne službe v DSSS dne 16.8.87,

GREBENAR Suzana, pomočnik kuharja v počitniškem domu Bašanija dne 18.8.1987,

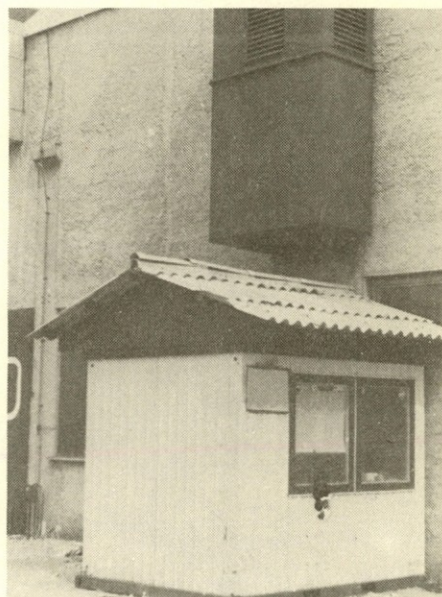
BARANJA Jožica, pomočnik kuharja v počitniškem domu Bašanije dne 25.8.1987,

BARANJA Mladen, točaj v počitniškem domu Bašanija, dne 2.9.1987,

VILIĆ Zlatka, izdelovalka baterij v TOZD Baterije dne 2.8.1987,

PJANIĆ Senka, izdelovalka baterij v TOZD Baterije dne 14.8.1987,

GREGORŠ Lovro, rezkalec v TOZD Baterije dne 18.8.87.

Dopoldan 9.septembra je zaropotalo in se streslo in zaškripalo, vender se ni zgodilo nič hudega. Tako majhen kontejnerček, stisnjen k veliki zunanji steni proizvodne hale je bil tokrat napoti šoferju vlačilca, ki je očitno hotel preizkusiti njegovo varnost in trdnost - namreč kontejnerjevo.

